

Az üldöződ magad leszel

A cserbenhagyásról
és félelmeinkről

27/1

ISTEN VELED, GÖNDÖR

(ÍRTA: BÁNYAI LÁSZLÓ)

Hárman álltunk az utcánk sarkán, jókedvűen nyaltuk a fagyaltot. Kellően koszosak voltunk, mert minden nagyszünetben fociztunk az iskola udvarán. A táskáinkból csínáltuk a kaput, képzelheted, az hogy nézhetett ki. Jó volt a fagy, csak beszélgetni nem lehetett közben. Olyan volt ez a tavasz, mintha már nyár lett volna: március közepe, egy szál pólóban voltunk mind a hárman, a pulcsinkat csak az ajtó előtt vettük fel, mielőtt hazaértünk. Pali a szomszédban lakott, Karesz a párhuzamos utcában, a telkünk végéből át lehetett ordítani egymáshoz. Ebben az időben a két barátomon kívül a számomra senki nem létezett. Anyám nagyon gáz volt, állandóan sipítozott, mint egy gőzölgő kukta, apám ahogy hazajött, rávetette magát a tévére, nem lehetett kirobbantani a fotelből. Az osztályban a csajok eléggé lenéztek minket, más élő személy nemigen volt.

Szóval fagyiztunk, amikor anyám kocsija begördült a sarkon. Biccentett a fejével, láttam, hogy megint rosszkedvű. Apámmal is állandóan balhézott, meg a saját anyjával is. Nem telt el két perc, megjelent az utcában.

– Ricsike, azonnal gyere haza! A rohadt, mocskos kutyád megint odapiszkított a járdára! – ordította. A „Ricsike” szónál utálatosabbat és megalázóbbat még soha nem hallottam életemben. Mondott mást is, de nem kell mindent leírnom ahhoz, hogy el tudjátok képzelni. Nem szerette az állatokat, a kutyámat meg kifejezetten utálta. Kertes házban laktunk, nem mondhatta azt, hogy ne legyen kutyánk egyáltalán, mert az összes szomszédnak volt, és rosszul nézett volna ki az állatbarát környezetben, ha megtiltja. Nagyon adott a látszatra. Talán pont az volt az ebbel a fő baja, hogy korcs volt a jószág, de erről nem én tehettem: pénzt nem kaptam hozzá, keverék farkaskutya kölyökhöz pedig a mi környékünkön ingyen hozzá lehetett jutni.

Nem tudom miért, de pont ezen a napon telt be nála a pohár. Göndört meg kellett kötnöm (nem én neveztem el így, hanem a fiú, akitől kaptam). Hátul a kert végében volt egy lebetonozott keskeny vacak sáv, oda kellett a póznához láncolnom a kutyámat. Megtettem. Az állat nem sírt, de nem nézett többé a szemembe. A lánc rövid volt, Göndör alig tudott mozogni. Egy darabig minden nap kisöpörtem alóla a szart, és ettettem. A kutya-kajára is mindig kunyerálnom kellett a pénzt, pedig mindenki tudta, hogy nem ingyen adják. Máig nem tudom miért, elkezdtem a kutyát nem szeretni. Talán azért, mert olyan kudarcos volt vele minden. Kétségtelen, a kert jobban nézett ki ezen a nyáron, mint előtte, mert nem taposta le anyám virágait, nem rághatta ki a szemetes zsákot és nem volt tele állandóan az udvar kutyaszarral és szőrrel. Egy évvel korábban, amikor vedlett, mindenhez dörgölte magát, még a postaládán is szőrösömök lógtak.

Valahogy így evickéltünk el júniusig. Göndörnek minden nap adtam friss vizet, odalöktem elé a kaját, és hetente egyszer kialmoztam. Na jó, néha elfelejtettem. A lánc gyakran rátekeredett a lábára, és ha csak másnap vettem észre, a kutyám másnapig gúzsba volt kötve. Szinte soha nem ugatott, nem volt felháborodva, egyáltalán nem csinált semmit. Nekem gyakran volt emiatt lelkiismeret-furdalásom, de igyekeztem elhessegetni magamtól.

Viszont történt valami, ami felgyorsította az eseményeket. Anyáméknak rokonaik voltak Firenzében, akik meghívták őket két hétre július első felében. Engem viszont a Pali barátom és a szülei hívtak meg a Pali nagyanijához a Tiszára, ami akkor sokkal izgalmasabbnak tűnt, mint Olaszország. Ugyanis a Pali telebeszélte a fejem azzal, hogy a vidéki csajok hogy ugranak majd ránk, meg minden (egyébként utólag, ebben igaza is volt). A Tiszát ismertem, nem először mentünk együtt, és régebben is nagyon jó volt. Göndört oda nem vihettem, mert volt egy igazi vadállat dobberman a nagyanijáék udvarában, az első nap megölte volna. Az igazság az, hogy ekkorra már tele lett a hócipóm az állandó takarításból, az etetésből, meg abból a hihetetlenül kellemetlen érzésből, amit a kutya miatt éreztem mindig, amikor eszembe jutott. Minden pillanatban szégyelltem magam miatta. Furcsa dolog a lelkiismeret.

Szombat reggel volt, inkább hajnal. Az ősök durmoltak, az utcán egy lélek sem járt. Göndört levettem a láncról, és egy kötelet kötöttem a nyakára. Nagy undorral levakar- tam róla, ami mocskok a bundájába beleragadt, biciklire ültem, és irány Horány, amerre vitt az út. Göndör loholt mellettem. Egyáltalán nem örvendezett, sőt félt. Lövésem sincs, honnan szedte, hogy neki most félnie kell. Tekertem, amerre éppen gondoltam. Rákospa- lotától Gödögig meg sem álltunk. Ott lehajtottam a Dunaparra. Kikötöttem az egyik fához. Direkt elfordítottam a fejem, nehogy véletlenül ránézzek. A szívem ezerrel dobogott. Fel a brinyóra, tekerés hazáig. A tudómet kiköttem útközben, egyszer nekimentem a jár- daszigetnek, a bokámat felhorzsoltam, a biciklim első kerekébe akkora nyolcast tettem, amekkora csak belefért.

Egész nap csak a Göndörré tudtam gondolni, meg arra, aki kikötötte. Éjjel nem aludtam egy szemet sem. Másnap reggel vissza a tetthelyre! A fát megtaláltam, meg a kötélet egy da- rabját. Amíg el nem utaztunk, hatszor jártam ott, hátha.... De soha többé nem láttam.

Eltelt 16 év. Nem volt azóta semmilyen állatom. Többször is gondoltam rá, de nem mer- tem belevágni. Mindig eszembe jutott az a pillanat, amikor otthagytam a Dunaparton a fánál.

Sok éve kívánom, bárcsak ne történt volna meg sohasem. A kő súlya, ami a szívemet nyomja, nem lett könnyebb az idővel. Nem is írtam volna meg, ha nem jut eszembe, hogy talán valaki közületek emlékezni fog erre a történetre pont abban a pillanatban, amikor éppen a legnagyobb szüksége lesz rá. Nem utána, hogy megtette, hanem előtte. Éppen közvetlen előtte.

27/2

A DERBY

(ÍRTA: BÁNYAI LÁSZLÓ)

Május eleje volt, egész Longmeadow másról sem beszélt, csak a vasárnapi kerékpáros derbyről. Ebben a lassú, nem túl ismert kisvárosban ritkán történik jelentős esemény. A Springfield–Middletown verseny viszont minden évben felbolygatta a városka lakóit, a helyi középiskolának ugyanis kiváló kerékpáros csapata volt, évek óta esélyesek voltak a jobb helyezésekre a versenyen. A mezőny Springfieldből indult, keresztül szelte Longmeadow-t, majd Kensingtont és Middletown főutcájának közepén a városháza előtt ért véget. Profik nem indulhattak, de amatőr iskolai csapatok igen. A longmeadow-iaknak rendszeresen esélyük volt az első három hely valamelyikét megszerezni. A kitűzött pénzdíj sem volt kevés, de egy különleges szokás még érdekesebbé tette a versenyt a környékeliek számára. Springfieldben a városháza udvarán állt egy hatalmas zászlórúd, a tetején lobogott az amerikai zászló. A rúd háromnegyedénél pedig egy éven keresztül annak a kerékpáros klubnak a zászlója, aki megnyerte az azévi derbyt.

Nem messze Longmeadow-tól, talán 4-5 km-re egy kis tanyán, Sherwood Manorban lakott Tampu Yucoy, egy indián fiú a nagymamájával. Ő is tagja volt a kerékpáros csapatnak, de senkivel nem barátkozott, és őt sem kedvelték a többiek mogorvasága miatt. Még egy oka volt az ellenszenvnek, mégpedig a nagymama, akiről mindenki azt suttogta, hogy boszorkány. Az öregasszony egyszer azt mondta a boltban, hogy ő delejezte meg az unokája biciklijét. Ez rögtön elterjedt a városban, voltak akik hittek benne, voltak akik nem. Tampu viszont sokat edzett és nagyon kitartó volt, akik a hétfévi derby esélyeit latolgatták, bizony az ő nevét emlegették az első helyen.

Williamsékat kell még bemutatnom, mert ők voltak az igazi főszereplői ennek a történetnek: Andyt és Sue-t, a két testvért, valamint Tony Mintle-t, Andy legjobb barátját. Andy is a kerékpáros csapat tagja volt, a húga Sue csak szurkoló, ugyanis az egyik lába rövidebb volt néhány centivel. Ortopéd cipőt hordott, de nem volt feltűnő, ahogy járt. Tony sovány, magas fiú volt, Sue-nak nagyon tetszett, de ő ügyet sem vetett rá.

Andy irtó dühös volt Tampu miatt, és azt hajtogatta, hogy nem lehet harcolni egy megbűvölt bicikli ellen. Szinte minden nap újabb és újabb bosszút forralt Tampu ellen. Az indián fiú sejtette, hogy vigyáznia kell magára és a biciklijére.

Néhány nappal a verseny előtt hárman tanácskoztak igencsak izgatottan és visszafogott hangon Williamsék hátsó kertjében.

Mit csinálsz, ha a kutya felébreszt mindenkit, és ránk támad? – kérdezte Tony.

– Ne majrézzatok! Sue az ösvény felőli oldalon, a kerítésen keresztül egy sonkával megkínálja a kutyát. Ez a dög még életében nem kapott friss sonkát. Rá fog harapni, abban biztosak lehettek. A lényeg az, hogy Sue ott tartsa, amíg mi átugrunk a főút felőli oldalon.

– dörmögte Andy.

– Ki ül majd Tampu biciklijén, ha egyáltalán sikerül kilopnunk? És Sue tud majd ennyit biciklizni a sánta... Tony nem folytatta, mert Sue tekintete nem sok jót ígért.

– Ha lelakatolta az az ütődött, akkor senki, csak adok neki egyet-kettőt a kalapáccsal. Ha viszont ki tudom hozni, te tekerheted hazáig – mondta Andy.

– A fene akar egy megbűvölt biciklin ülni! A végén az árokban találom magam összetörve!
– válaszolt félhangosan Tony.

Majdnem éjfél volt, mikor elindultak Sherwood Manor irányába. A szántó felé mentek, majd az erdő melletti ösvényen. Sue a saját biciklijén ült, Tonyt Andy vitte a vázon. Reménykedtek abban, hogy visszafelé már három kerékpáron jönnek. Az ég sötét volt, a vihar illata benne volt a levegőben. Májusban szeszélyes volt az időjárás, a villámlás, a mennydörgés gyakori vendég volt erre felé.

Amint a tanya közelébe értek, kettéváltak. Sue hátrament az ösvényen a kert végébe és kicsomagolta a sonkát. A szél jótékonyan felkapta a hús illatát, és elvitte egészen a házig. Ezt onnan lehetett biztosan tudni, hogy Tampu kutya egyszer csak megjelent a kerítés tövében. Csöndben volt, hegyezte a fülét és vadul szimatolta a levegőt. Sue közelebb nyújtotta a sonkát a kerítéshez.

Eleredt az eső, a szél egyre erősebben fújt. Egy villám bevilágította az egész kertet. Andy ebben a pillanatban ugrott át a kerítésen. Tony a főút mellett egy bokorban guggolt, és a biciklire vigyázott.

Sue odanyomta a sonkát a kerítéshez, a kutya elkapta és húzta befelé. A terv sikerült, Andy feltűnés nélkül bejutott a fészkerbe.

A következő villám fényében már tolta kifelé a nevezetes bringát a fészkerből. Ekkor a kutya szagot kapott, vagy talán elcsípett egy hangfoszlányt a viharos szélben. Ugatni kezdett és megindult a ház felé. Andy szerencséjére nem tudott teljesen elszakadni a sonkától, mégegyszer visszafordult, hogy magával vigye a maradékot. Ezalatt Andy eljutott a kerítésig. A házban felgyúlt a villany. Az öregasszony feje jelent meg először egy elhúzott függöny mögül. A bicikli átlendült a kerítésen, Andy mászott, az eb loholt és fülsiketítően ugatott. Pár másodperc múlva Tampu is kirohant a házból. A gyerekek biciklire pattantak, és tekertek, ahogy bírtak. A kertajtó kinyílt, Tampu és a kutya vágattak a menekülők után. Nem bírom, sikította Sue, eléggé lemaradva a fiúktól. Andy és Tony úgy féltek, mint még soha. Az indián kutya kegyetlenül méretes volt és fenyegető. Sue elesett. Ezt a fiúk már nem látták, pedig egy újabb villám bevilágította a tájat. Hajtottak, ahogy a lábuk bírta. Negyedóra múlva csuromvizesen berontottak a Williams házba, a hátsó ajtón át. Tampu biciklijét levitték a pincébe, és vártak. Sue nem jött. Fenyegetően teltek a percek.

- Elkapták Sue-t a szemetek! – nyögte ki váratlanul Andy.
  - Vissza kéne menni! Vagy szólni apádnak!– mondta Tony.
  - Nincs itthon. Valahol Alabamában ül a kamionjában.
- Egy darabig hallgattak.
- Szerinted mit csinálnak vele? – szólalt meg ismét Tony.
  - Mit, mit, semmit. Fogva tartják és kész.
  - És ha megharapta a kutya?

Andy arca, ha lehet, még jobban elkomorult. Erre a lehetőségre eddig egyáltalán nem gondolt. Némán ültek a pincejáróban. A sötét éjszakában lassan telt az idő.

Mikor Sue elesett, a lába beleakadt a bicikli hajtókarjába. Feküdt a vizes, sáros ösvényen, és amikor egy pillanatra látta a kutyát feléje rohanni, becsukta a szemét. Az állat nem bántotta. Sue keze még mindig a sonkától illatozott, és a kutya érezte, hogy hálátlan-ság lenne a részéről ezt a kedvességet egy harapással viszonzni. Újabb villám világította be a tájat, majd egy hatalmas mennydörgés hallatszott. Tampu odaért a lányhoz. Sue sírni kezdett. Tampu megfordult. Rászólt a kutyára, majd se szó, se beszéd, megfordult és gyors léptekkel visszament, amerről jött.

Hajnalodott. A két fiú, Andy és Tony még mindig a pincelépcsőn ücsörgött. Pontosan tudták, hogy valamit kellene tenni, de fogva tartotta őket a félelem. Egyre világosabb lett. Hirtelen sziréna hangja hallatszott, majd fékcsikorgás. Egy járőr-kocsi állt meg a ház előtt. Mire Andy remegő lábakkal előre vánszorgott, az anyja már ott állt hálóingben az ajtóban. Vele szemben a járőr, szorongatta a sapkáját a kezében.

– Tampu és a boszorkány nagyanyja fogva tartják Sue-t! – kiáltotta hirtelen, elcsukló, artikulátlan hangon Andy.

– Nem Andy. Nem bántotta senki a húgodat. Agyonütötte egy villám. – mondta csendesen és szomorúan a járőr.

Longmeadow ebben az évben nem vett részt a derbyn, sőt a polgármester kérésére vasárnap a Springfield–Middletown mezőny elkerülte a várost.

A temetésen nagyon sokan voltak. Andy ott állt az anyja és az apja között. Mikor a ceremónia véget ért, meglátta Tamput a többi feketébe öltözött iskolás között. Közelebb ment, és felé nyújtotta a kezét. Tampu rá sem nézett. Elfordult, és elhagyta a temetőt. Még abban az évben elköltöztek az anyjával egy másik megyébe. A környékeliek azt mesélik, minden évben eljön egyszer, és friss virágot tesz a sírra.

Ezt a történetet egy gyerekkori barátomtól hallottam, aki sok éve Amerikában él, és Longmeadow-ban tanít földrajzot a helyi középiskolában.

27/3

A DERBY

CSOPORTOS MUNKALAP

Válaszoljatok írásban az alábbi kérdésekre!

Milyen összefüggés van a félelem, az önzés és a cserbenhagyás között?

.....

.....

Szerintetek melyik ezek közül a legerősebb mozgatóerő?

.....

Miért hagyja cserben a fiú a hűgát?

.....

.....

Megbocsátható-e a tette?

.....

.....

Vajon miért hagyta ott az indián fiú a lányt?

.....

.....

Ez is cserbenhagyásnak tekinthető?

.....

.....

Mit gondoltok, érez-e majd később lelkiismeret furdalást? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?

.....

.....

Válaszoljatok szóban a következő kérdésekre!

Történt-e már veletek hasonló eset? Olvastatok, láttatok-e már valami hasonlót?
Meséljétek el!